

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/57/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8714202170
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandrává
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8714202170.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: PROFÍ CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35792352, zast. Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47233516 proti žalovanej: Q. W., nar. XX.X.XXXX, bytom M. č. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej OZ právna pomoc spotrebiteľom, B. 13, Košice, IČO: 42247268, zast. Ladislavom Miklušom, advokátom, Stará Baštová 2, Košice, o zaplatenie sumy 1 846,79 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 10C 52/2014-62 zo dňa 11.11.2015 jednohlasne takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok vo výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka.

II. Nepriznáva sa účastníkom náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Poprad (ďalej len „prvostupňový súd“) žalobu zamietol, náhradu trov konania účastníkom nepriznal a žalobcovi uložil povinnosť platiť vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej náhradu trov konania v sume 178,74 eur a to na bankový účet jeho právneho zástupcu v lehote 15 dni od právoplatnosti rozsudku.

O náhrade trov konania medzi účastníkmi prvostupňový súd rozhodol podľa zásady úspechu vo veci v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p., keď neúspešnému žalobcovi náhrada trov konania nepatrí a úspešnej žalovanej žiadne trovy nevznikli.

O náhrade trov konania vedľajšieho účastníka na strane žalovanej rozhodol podľa zásady úspechu vo veci podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Uviedol, že vzhľadom na úspech žalovanej v konaní bol zároveň úspešný aj vedľajší účastník, ktorý v jej prospech intervenoval a podal kvalifikované vyjadrenie k predmetu konania a čím sa pričínil o úspech žalovanej v konaní. Preto prvostupňový súd priznal vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej uplatnenú náhradu trov právneho zastúpenia v konaní a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie zastúpenia a podanie vyjadrenia k návrhu na súd) po 81,33 eur za úkon, k tomu 2x režijný paušál po 8,04 eur za úkon, v celkovej výške 178,74 Eur to všetko v zmysle § 10 ods. 1, § 13a ods. 1 a § 16 ods. 3 Vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, v platnom znení.

Proti tomuto rozsudku v časti výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Namietal, že z napadnutého rozsudku nevyplýva, v čom spočíva účelnosť trov právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka v tomto súdnom konaní. Pritom v zmysle ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. je posúdenie účelnosti rozhodujúce pre rozhodnutie o náhrade trov, nie to či sa niekto môže alebo nemôže dať zastupovať. Pre nespornosť podotkol, že týmto nenapáda otázku samotného právneho zastúpenia ako takého, ale účelnosť nákladov na toto zastúpenie a nepreskúmateľnosť aplikácie zákonného ustanovenia na základe ktorého súd rozhodol o povinnosti

k náhrade trov konania. Trovy právneho zastúpenia by pritom mali predstavovať náhradu odmeny za právnu pomoc pri predložení podania, ktoré svojím obsahom je šablónovitým opakovaním podaní predkladaných v nespočetne množstve prípadov. V súvislosti s posúdením účelnosti trov právneho zastúpenia spotrebiteľského združenia poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 6MCdo 5/2013. Taktiež namietal, že súd nezákonne priznal vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov aj preto, že tento subjekt nemá procesné postavenie vedľajšieho účastníka. Vedľajší účastník nepredložil súhlas toho, na strane ktorého ma vystupovať v zmysle zákona č. 353/2014 Z.z. účinného od 01.01.2015, a vtedy sa na takýto subjekt neprihliada. Na základe uvedených skutočností tvrdil že napadnutý výrok je nezákonný a preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý výrok zmenil tak, že vedľajšiemu účastníkovi neprizná náhradu trov odvolacieho konania. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania vo výške súdneho poplatku.

K odvolaniu sa vyjadril vedľajší účastník na strane žalovanej, ktorý súhlasil v plnom rozsahu s rozhodnutím prvostupňového súdu a navrhol napadnutý výrok rozsudku o trovách konania vedľajšiemu účastníkovi potvrdiť ako zákonný a vecne správny.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.), vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 204 ods. 1 O. s. p.) preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 1, 2 O. s. p. a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Podľa § 137 O.s.p. trovy konania sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov, včítane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov, odmena notára za vykonávané úkony súdneho komisára a jeho hotové výdavky, náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu, odmena správcu dedičstva a jeho hotové výdavky, tlmočné a odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p., účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 93 ods. 2 O.s.p. ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Podľa § 93 ods. 4 O.s.p. v konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností.

Vo vzťahu k odvolacím námietkam o neúčelnosti úkonov právnej služby, odvolací súd poznamenáva, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky je aj to, že účastník konania, ktorý v konaní, spravidla v spore, uspel, má, zásadne, právo na to, aby sa mu nahradili všetky trovy, ktoré zaplatil vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva.

Zmyslom a účelom náhrady trov konania v konaní pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnému účastníkovi alebo účastníkovi, ktorému to priamo priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musel alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusel zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom.

Súd rozhodujúci o priznaní náhrady trov konania je povinný vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešným účastníkom v spore, ako i skutočnosť, či nie sú splnené podmienky pre postup podľa § 150 O.s.p.; nie je rozhodujúce, či je tomu tak pri uplatnení práva alebo jeho bránení.

Je potrebné vziať na zreteľ, že účelnosť vynaložených nákladov je podmienkou ich priznania. Podmienkou je, že ide o výdavky potrebné na uplatňovanie, či bránenie práv účastníka konania. Súdu prináleží hodnotiť ako kritérium pre ich priznanie ich účelnosť, resp. nevyhnutnosť.

Účelnosť je vlastnosť procesu spočívajúca v sledovaní cieľa. Účelnosť spravidla nachádza svoju opodstatnenosť vtedy, ak vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje ich medze.

Z obsahu spisu odvolací sud zistil, že vedľajší účastník na strane žalovanej vstúpil do konania podaním doručeným prvostupňovému súdu dňa 07.05.2014 (čl. 23) a žiadal o doručenie žaloby spolu s prílohami. Z obsahu spisu naďalej nepochybne vyplýva, že podaním doručeným dňa 22.05.2014 (čl. 31) žiadal návrh navrhovateľa zamietnuť z dôvodu, že neprimerané vysoké úroky dohodnuté v úverovej zmluve zo dňa 15.05.2009 vo výške 81,43 % prevyšujú priemernú výšku úrokov spotrebiteľských úverov pre daný typ úveru (14,54 % ročne) o viac ako 560 %. Takéto dojednané úroky považoval za dojednané v rozpore s dobrými mravmi, ide v danom prípade o tzv. „civilnoprávnu úžeru“ a preto v časti odplaty predstavuje úverová zmluva neplatný právny úkon. Uviedol, že žalovaná už vrátila žalobcovi sumu 3.223,71 Eur oproti 2.225,48 Eur. S poukazom na uvedené keď žalovaná žalobcovi preplatila viac ako si požičala, je potrebné žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Zároveň žiadal priznať náhradu trov konania vo výške 178,74 Eur.

Procesná aktivita vedľajšieho účastníka evidentne súvisí s ochranou spotrebiteľa, ktorej sa priznáva význam pri zvyšovaní kvality života spotrebiteľov (porov. rozsudok súdneho dvora Mostaza Claro C-168/05, bod 37, cit.: Okrem toho, smernica, ktorá smeruje k posilneniu ochrany spotrebiteľa, predstavuje podľa článku 3 ods. 1 písm. t) ES opatrenie nevyhnutné na splnenie poslania zvereného Spoločenstvu a, najmä, na zvýšenie životnej úrovne a kvality života v celom Spoločenstve (pozri analogicky v súvislosti s článkom 81 ES rozsudok Eco Swiss, už citovaný, bod 36).

Takýmto prostriedkom ochrany môže byť aj inštitút náhrady trov konania a jeho sankčná funkcia (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. 9. 2011 sp. zn. 7MCdo 4/2010, cit. „Vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniť“, tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.6.2011 sp. zn. II. ÚS 281/2011).

Dôležitá je pri trovách konania aj ich náhradová funkcia (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.12.2004, sp. zn. II. ÚS 31/04, cit. „Pri tomto výklade treba venovať pozornosť zmyslu a účelu inštitútu náhrady trov konania. Výklad náhrady trov konania nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a v čl. 1 Dodatkového protokolu“).

Zákonodarca v § 137 O.s.p. explicitne u právnických osôb zaoberajúcich sa kolektívnou ochranou práv zvýraznil v rámci indikatívneho výpočtu trov konania aj výdavky takejto osoby. Z dôvodovej správy „Navrhovaná právna úprava bude dopadať aj na ďalšie právnické osoby, ktoré sú v súlade s právnymi aktmi Európskej únie aktívne legitimované na kolektívnu ochranu zákonom chránených záujmov, napr. vo sfére ochrany pred diskrimináciou, alebo vo sfére kolektívnej ochrany práv spotrebiteľa. V týchto prípadoch budú osobitnými predpismi napr. zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon), zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. Navrhovaná právna úprava bude predstavovať aj výrazný príspevok ku kolektívnej ochrane práv osôb“.

Ani judikatúra Súdneho dvora Európskej únie nevidí žiadny dôvod na poskytnutie právnej ochrany aj právnickej osobe „Zásada účinnej súdnej ochrany, ako je stanovená v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, sa má vykladať v tom zmysle, že nie je vylúčené, aby sa jej dovolávali právnické osoby, a pomoc poskytnutá na základe tejto zásady môže zahŕňať najmä oslobodenie od platenia trov konania alebo zastupovanie advokátom“ (porov. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-279/09). Niet dôvodu na výnimku ani v prípade vedľajšieho účastníka a jeho práve na náhradu trov konania.

Občiansky súdny poriadok v ust. § 24 a nasl. umožňuje každému účastníkovi dať sa zastúpiť v konaní zástupcom, ktorého si zvolí. Takýmto zástupcom môže byť i advokát. Občiansky súdny poriadok vo svojich ustanoveniach pritom nevylučuje, aby účastník odborne spôsobilý uplatňovať svoje záujmy v konaní pred súdom sa nemohol dať zastúpiť zástupcom a aby len z tohto dôvodu mu nemala byť priznaná náhrada trov vzniknutých v súvislosti s právnym zastupovaním. U právnických osôb zameraných na kolektívnu ochranu práv môže ísť o rôzne záujmové zameranie a dokonca špecializáciu (napr. bytové spotrebiteľské veci, finančný trh a iné). Služba advokáta je pochopiteľná a logická, pretože úspech v súdnom konaní je determinovaný nielen tým, kto a aké právo má (hmotnoprávny aspekt), ale aj

schopnosťou toto právo uplatniť (procesnoprávny aspekt). Náklady s tým spojené sú v zásade účelné. Vyššie uvedené sa v plnej miere vzťahuje tiež na možnosť vedľajšieho účastníka dať sa zastupovať v konaní advokátom.

V prejednávanej veci vedľajší účastník na strane žalovanej vstúpil do konania a k veci sa vyjadril, a prvostupňový súd, rovnako i odvolací súd v intenciách ust. § 93 ods. 4 O.s.p. posúdil a dospel po zvážení všetkých okolností prípadu k záveru, že úkony vedľajšieho účastníka sú v záujme žalovaného. Odmena za prevzatie a prípravu zastúpenia bola prvostupňovým súdom správne priznaná vedľajšiemu účastníkovi ako za úkon právnej služby, ktorého vykonanie bolo procesne nevyhnutné v záujme ďalšieho účelného bránenia práv žalovaného v občianskom súdnom konaní. Námieta vedľajšieho účastníka v podobe neprimerane vysokých úrokov dojednaných v zmluve o revolvingovom úvere sa v konečnom dôsledku ukázala ako opodstatnená, keďže prvostupňový súd zamietol žalobu žalobcu v celosti pre úžeru, teda išlo o úkon, ktorý nepochybne bol spôsobilý privodiť pre žalovanú priaznivé rozhodnutie vo veci. Z uvedeného vyplýva, že vedľajší účastník poskytol kvalifikovanú ochranu a realizované úkony za ktoré prvostupňový súd priznal odmenu, je treba považovať za úkony účelne vynaložené. Odvolací súd dodáva, že pokiaľ činnosť vedľajšieho účastníka viedla k sledovanému cieľu, nie je možné hodnotiť ju ako neúčelnú, a to aj za takého stavu, že súd je z úradnej moci povinný prihliadať na premlčanie nároku dodávateľa, resp. na existenciu neprijateľných zmluvných podmienok.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie NS SR z 29.09.2015, sp. zn. 4 MCdo/16/2014, v ktorom NS SR uviedol: „Pojem „účelný“ je nevyhnuté chápať ako určitú poistku pred hradením nákladov nesúvisiacich s konaním, pred nadbytočnými či nadmernými nákladmi (napr. opakované uplatnenie náhrady za prevzatie a prípravu zastupovania, nepotrebné konzultácie s klientom atď.). Vzhľadom na ústavne zaručené právo na právnu pomoc nie je možné prostredníctvom uvedeného termínu (neúčelne vynaložené náklady konania) vymedziť kategóriu subjektov, ktorá by tak z hľadiska právneho zastúpenia mala odlišné postavenie, a tak jej de facto právo na zastúpenie advokátom v konaní upierať a z hľadiska ostatných účastníkov ju diskriminovať. Účastníka nie je možné sankcionovať tým, že mu nebude priznaná náhrada nákladov zodpovedajúca výške odmeny advokáta s tým, že sa mohol v konaní brániť sám.“ Odvolací súd konštatuje, že uvedené závery sa rovnako vzťahujú na vedľajšieho účastníka, teda nie je možné súhlasiť s argumentom žalobcu, že trovy právneho zastúpenia vedľajších účastníkov sú neúčelné z dôvodu, že vedľajší účastník - občianske združenie na ochranu spotrebiteľov má byť samé zo svojej podstaty schopné poskytnúť právnu pomoc spotrebiteľovi v súdnom konaní.

Vo svetle princípu vychádzajúceho z čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je plne opodstatnené priznať združeniu náhradu nákladov za úspešné presadenie spotrebiteľského práva.

Odvolací súd poukazuje na to, že vedľajšia intervencia vo svetle § 93 ods. 2 O.s.p. je ďalším z nástrojov ochrany spotrebiteľa, ktorý síce explicitne odporúčaný v smernici Rady 93/13/EHS nie je, ale nič nebránilo členským štátom nad rámec smernice upraviť mechanizmy, ktoré zväžia ako efektívne. Takáto možnosť vyplýva z čl. 8 citovanej smernice.

Podľa čl. 8 smernice Rady 93/13/EHS „členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa.“

Rovnako Európska komisia vo svojich pripomienkach v bode 21 v prejudiciálnom konaní vedenom pod C-470/12, POHOTOVOSTĽ/Vašuta uvádza cit. „Smernica 93/13/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby vnútroštátny súd pripustil vstup združenia na ochranu spotrebiteľov ako vedľajšieho účastníka v exekučnom súdnom konaní.“

Vedľajšiu intervenciu vníma Európska komisia ako jeden z prostriedkov na ochranu práv spotrebiteľov a niet dôvodu ho vylučovať z prostriedkov ochrany zameraných na dosiahnutie cieľov podľa smernice Rady 93/13 EHS vrátane čl. 7 ods. 1.

Podľa čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie 1. Únia v snahe podporiť záujmy spotrebiteľov a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov prispieva k ochrane ich zdravia, bezpečnosti a hospodárskych záujmov spotrebiteľov, ako aj k podpore ich práva na informácie, osvetu a vytváranie združení na ochranu ich záujmov.

Niet dôvodu u právnických osôb zameraných na ochranu práv spotrebiteľov vylučovať ich z právnej ochrany, ktorej súčasťou je aj náhrada ich nákladov v občianskom súdnom konaní. Súdna moc v podstate ani nemá možnosť ako podporiť združenia na účely čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ako tým, že sa združeniam prizná náhrada ich nákladov.

Zákon č. 353/2014 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, ustanovuje, že v § 93 ods. 3 O. s. p. sa za prvú vetu vkladá nová druhá veta, ktorá znie:

„Ak ako vedľajší účastník vstupuje do konania z vlastného podnetu právnická osoba založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa podľa osobitného predpisu, 10b) súčasťou oznámenia o vstupe musí byť aj súhlas účastníka, popri ktorom sa zúčastňuje na konaní, inak súd na oznámenie o vstupe neprihliada“. Tento zákon nadobudol účinnosť 01.01.2015.

Pokiaľ žalobca v odvolaní poukazuje na nové znenie ustanovenia § 93 ods. 3 O.s.p., účinné od 01.01.2015, ktoré zaviedlo výslovný súhlas účastníka so vstupom vedľajšieho účastníka do konania ako podmienku vzniku vedľajšieho účastníctva, odvolací súd konštatuje, že vedľajší účastník vstúpil do konania dňa 07.05.2014, kedy zákon ešte takúto podmienku nestanovoval. Súhlas účastníka so vstupom vedľajšieho účastníka do konania sa predpokladal.

Právna úprava účinná od 01.01.2015 sa síce použije aj na súdne konania začaté do 31.12.2014, nemôžu ňou však byť dotknuté účinky procesných úkonov uskutočnených pred jej účinnosťou, nakoľko takýmto postupom by došlo k porušeniu zákazu retroaktivity ako jednej zo zásad, na ktorej spočíva právny poriadok Slovenskej republiky. Splnenie podmienok na vstup vedľajšieho účastníka do konania (udelenie súhlasu so vstupom do konania), ktoré boli do právnej úpravy zavedené až s účinnosťou od 01.01.2015 teda nemožno vyžadovať vtedy, ak vedľajší účastník vstúpil do konania za účinnosti predošlej právnej úpravy (v čase do 31.12.2014). Tým by sa totiž odňal účinok procesného úkonu (vstupu vedľajšieho účastníka do konania), ktorý už nastal.

Účinky procesných úkonov súdu i účastníkov, ktoré s nimi spájala či nespájala predchádzajúca práva úprava zostávajú zachované (srov. např. Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z., Mazanec, M.: Občiansky súdny rád, komentár, II. díl, 6. vydání, C.H. Beck, Praha, 2003, str. 1053).

Majúc na zreteli uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.. V odvolacom konaní žalobca úspešný nebol a úspešná žalovaná a vedľajší účastník si trovy odvolacieho konania neuplatnili, ani im žiadne trovy odvolacieho konania zo spisu nevyplyvajú.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.